

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

28. szám.

Debrecen, 1926 július 10.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Az egyház — egyház!

Általános érdekű részletek Dr. Makkai Sándor erdélyi püspöknek az 1926 június 19-iki egyházkerületi közgyűlés színe előtt elmondott programbeszédéből.

Súlyos esztendő és nehéz vívódások között alakult ki lelkemben az az alapigazság, amelyre minden igaz lélek segítségével püspöki munkám egész súlyát óhajtom ráhelyezni s amelyet már régebben, életem jelígeje szerint így fogalmaztam meg: *Az egyház egyház.* Ez azt jelenti, hogy az anyaszentegyháznak eredete, célja és munkája, valamint minden munkájának módja sajátos, önálló és öncélú s mint ilyen, nem lehet semmi földi érdeknek, nem még a legdrágábbnak sem eszköze és szolgálja, hanem minden földi érdek, a legdrágább is, mint a nemzet és kultúra, az ő anyai karjai közt, örök és nem mulandó céljaik szerint kell, hogy megszenteltesse az Isten dicsőségére. Ez a gondolat nem új és nem forradalmi gondolat az egyházban, hanem a legősibb evangéliumi igazság, amelytől való elesésükben található meg minden betegségünk és romlásunk keserű oka. Korszakokat jellemző vezérgondolatokat említek fel ennek illusztrálására. Az egyház *nemzetfenntartó* tényező, hangzott az egyik és annyi értéke van, amennyiben ezt a célt szolgálni tudja. Az egyház *népnevelő és oktató* intézmény, szólt a másik és minden jelentősége kulturális eredményeivel mérhető. Az egyház *szociális szervezet*, jelentkezett a harmadik és egyedüli hivatása a kor nagy társadalmi válságának megoldása. Az egyház a szabadelvűség és minden irányú szabadságjogok bástyája, hirdette a negyedik. És nem kívánok szólni a többiről, melyek az egyház hivatását kegyes hazugságok színe alá rejtett világi érdekek munkálásában látták. Mindezek az eltérő álláspontok és gyakorlatok egyben megegyeztek: a minél kevesebb hinnivaló kötelezettségében és a termékeny, igazi szeretet forrásainak mellőzésében. Elfelejték és elmeilőzték azt, hogy az egyház fundamentuma nem a nemzet, nem a kultúra, nem a társadalom önfenntartási érdeke, nem a szabadelvűség és egyáltalán nem az emberi ész és az emberkultusz, hanem „más fundamentumot senki sem vehet, mint amely vettetett s aki a

Jézus Krisztus”. (I. Kor. 3. 11.) Az egyház a *Krisztus teste* és e corpus mystikum élő tagjai azok a lelkek, akik a benne megnyilatkozott isteni étellel hívó szívük minden gyökérszálával összefonódtak s isteni szívéből az egyetlen valódi, mert több, mint emberi szeretettel hajolnak beteg nemzetünk vérző szívére gyógyulásul, a megmérgezett kultúra forrásaihoz megszentelő erőül, a feldúlt társadalomhoz a béke és igazság követéül s az Istenben való szabadság önkényes rabjaiul és szolgálóiul. Mert szent igazság mindaz, amit nemzetek hangoztattak az egyház nemzeti, kulturális, társadalmi és szabadságeszményi hivatásáról, abban az esetben, ha az egyház és annak élő tagjai a Krisztus lelkével és evangéliumával ölelik magukhoz mindezeket s ha ahelyett, hogy az egyházat kiszolgáltassák egyik vagy másik feladat tisztán utilisztikus, minden isteni fenségétől megfosztott eszközi szolgálatának, az egyház isteni lelkéből adnak lelket, életet, jelentőséget, értéket, célt és eszményt az összes földi feladatoknak. Ez a kálvinizmus programja és ez a program teszi az egyházat egyházzá.

*

A lelki egyház *lelki munkásokat* kíván és ezen a ponton bontakozik ki egyházunk legelső feladata. Ezt a feladatot úgy fogalmazom meg, hogy egyházunkban *egyetemessé kell lennie a lelkipásztori szellemnek*. Az egyetemes papság nagy kálvinista igazságát egyszer már teljes komolysággal kell vennünk. A vallás nem a pap dolga, mert mindenki pap és ez azt jelenti, hogy lelkész, tanító, tanár, presbiter és egyháztág csak akkor ér valamit az egyházban, ha a rábizottakat az igaz hitből fakadó, magát odaszentelő lelkipásztori szeretettel és krisztusi indulattal gondozza. Nagy szerencsétlenségnek tartom, hogy a vallás kérdései az idők folyamán a lelkipásztorok különlegessége és titkos tudománya lettek s hogy confesszionális öntudatunk, keresztyén világnézetünk és életeszményeink öntudatos ismerete és érvényesítése egyházunk nem lelkészi tagjaiban elhanyaglott. Jól tudom, hogy ebben ők a legkevésbé hibásak, hiszen a konfirmáció után a legtöbbször akkor találkozunk velük egyháziilag elsőízben, mikor már a presbiteri vagy főgondnoki székekben ülnek. Velem

együtt sokan sirtak már afelett, hogy mi lelkészek, olyan lelki és szellemi kincseknek jutunk birtokába a theológián, amelyek minden lélek végtelen gazdagítására, isteni örömeire és épülésére alkalmasok és elégségesek s a tény az, hogy az idők folyamán az egykor tényleg egyetemesen használt kínos útja elzáródott világi testvéreink elöl s ma már csak nagynehezen tudnák, ha akarunk megvolna is hozzá. elsajátítani ezt a kincset. Komoly gondomat fogja képezni, a hivatottak szíves támogatásával az, hogy egyházunk nem lelkész tagjai minden rendből úgy irodalmi, mint más alkalmas és rendszeres módok felhasználásával áldott alkalmakat nyerjenek az egyház mérhetetlen lelki kincseinek és szellemi javainak birtokbavételére, hogy minden vonalon öntudatos, hitüket boldog bizonyágtétellel élő, vallásukat szent meggyőződéssel védelmezni tudó egyháztagok állhassanak munkába a tanítói és tanári katedrakon csak úgy, mint a presbiteri és gondnoki székekben, a családi, társadalmi és nemzeti élet egész területén. Meg vagyok győződve róla lelkem mélyéig, hogy ennek az öntudatos lelki és szellemi életnek nemcsak az egyes egyének lelkében fakadnak elképzelhetetlen áldásai, de igazi csodái viragoznak ki még az intézményes és gazdasági élet területén is, amint azt a kálvinizmus mindenütt fényesen beigazolta, ahol komolyan vették. És ezzel kapcsolatosan kell már ez alkalommal leszögezmem, hogy egyházunknak, más egyházak és a szekták megszegyenítő példáját megszívlevé és saját ősi örökségét használva, teljes erejéből élnie kell az írói toll, a nyomtatott betű hatalmával. Meg kell gondolnunk, hogy a betű mindenüvé el tud jutni és sokszorozott szolgálattal tud használni ott is, ahová a szó el nem hathat. *Munkáságom egyik tartó oszlopának óhajtom tekinteni a nép, az intelligencia, az ifjúság és az egyház hivatásos munkásai minden szükségletét felölelő és fokozatosan kielégítő egyházi iratterjesztés és irodalmi munka kerületi megszervezését.* Nemcsak elemi jogunk, de legszentebb kötelességünk is az, hogy a mieink lelki és szellemi táplálásáról magunk gondoskodjunk s végét vessük annak a retentő pusztításnak, melyet hanyagságunk és értelenségünk miatt az idegen, vagy rontó irányzatok végeztek a betűvel híveink között a mi álmos assistálásunk mellett.

*

Senki sem lehet, aki nálam melegebben méltányolná tanítóink eddigi áldozatos munkáját és senki se tudhatja jobban nálamnál, hogy ők a legjobb igyekezettel adják azt, amire neveltettek. Nem vádképen mondom tehát, hanem szent kötelességem gyanánt, hogy az, amire és ahogyan neveltettek eddig, az az élő egyház szempontjából nem elég. Speciális missziójuk körében állania kell reájuk is a lelképásztorság feltételeinek és kívánalmainak. Nekünk drága iskoláinkba, féltett veteményes kertjeinkbe a gyermeksereg öntudatos hitű és krisztusi szeretetű pásztoraik kellene, imádságos, zsoltáros, atyai és anyai szívű református ke-

resztyén nevelők, akik a gyermeket és a népet annak lelkével és akarata szerint szeretik forró önfeláldozással, aki magához hívta és megáldotta a kisdedeket, mondván, hogy ilyeneké a mennyeknek országa. Hiszem, tudom, hogy ők maguk lesznek az elsők, akik egy ilyen nevelés megalkotásának szívből fognak örülni, hiszen elsősorban őket, magukat fogja ez kimondhatatlanul gazdaggá tenni. És tanáraink, nemzeti intelligenciánk szenvedő és küzködő hordozói! Soha szebb feladat nem állott előttük, mint ma. Én azt hiszem, hogy amellet a képzettség és intelligencia mellett, melylyel ők egyetemi tanulmányaik folytán rendelkeznek, a leggazdagabb áldást nekik adhatja Isten, ha kulturájukat a hívő értelem és a szolgáló szeretet dicsősége fogja átsugározni. Meg kell teremtenünk kollégiumunk számára, amúgy is ijeszítően fogyó s egyes szakokon már végleg el is apadt tanárságunk újjáalkotására a református tanárképzést, melynek alapgondolata az kell, hogy legyen, hogy egy idő múlva, a teljes szakképzettség biztosítása mellett minden tanárunk képesített lelképásztor legyen. Lehetetlennek tartom, hogy kálvinista iskolákban a vallásos világnézetet és életeszmenyt, külön hivatásképen, mintegy preparálva, egyetlen ember, a vallástanár képviselje. Azt mindenkinek és pedig boldog előjog és kötelességképpen kell ott hordoznia.

*

Eljött az ideje a *komoly keresztyén egyház-fegyelem* bevezetésének, illetőleg helyreállításának. Igaz, hogy ilyen fegyelem csak a hitbeli öntudatos talajából fakadhat, de mihelyt a fentebbiek szerint munkába vesszük híveink hitbeli öntudatosítását, azonnal hozzá kell nyúlnunk a mennyország kulcsához és a kirekesztés hatalmát törvénnyé kell tennünk egyházunkban, a legszigorúbban szabván meg a visszafogadás feltételeit. Ha egyszer odajuthatunk, hogy híveink tudni fogják, mit kapnak s így mit veszíthetnek el az egyházzal, nem félhetünk attól, hogy a szigorú fegyelem híveink nagy tömegét fogja elriasztani tőlünk. Sőt a megfegyvelmezett és megtisztított egyház vonzóbb és kívánatosabb a megfertőzötté s a fegyelem egy legfennebb átmeneti idő után minden biztonnal forró és erős szeretettel láncolná az egyházhöz a híveket s hatalmasan megduzzasztaná az egész nemzedék életerejét, szellemi és erkölcsi tőkét. Itt is arra a hitbeli meggyőződésre kell helyezkednünk, hogy az emberi lélek véglegesen csak ott érzi otthon magát, ahol életének mély tartalmat adó eszmény hősiességet, önmegtagadást és önfeláldozást kíván tőle s ahol szent életrend és kötelességek szigorú karjai ölelik egy megmenteni akaró szívhez. Legmélyebb meggyőződésem, hogy az emberek nagy serege éppen a fegyelem hiánya miatt fordult el lelkében az egyháztól, mivel semmit se kívántak tőle s hagyták, hogy lelke üresen és tétlenül elernyedjen. Az élő egyház hősiességre hívja tagjait s a Kereszt vonzóerejével ébreszt bennük isteni szenvedélyt az egyház áldásainak átélésére. A macedóniai gyülekezetek egy-

kor sok könyörgéssel esedeztek Pál apostolnak, hogy engedje meg, hogy ők is áldozhassanak az egyházért. Mit szólnak ehhez a lájbizsebből bőven kitélő egyházi adó miatt káromkodva veszekedő atyafiak! Akármit szólnak, mi adjuk rá az életünket, hogy egykor a mieink is könyörögjenek azért, hogy szabad legyen nekik önkényt minde-
nüket áldozni és főleg önmagukat az egyházért.

*

Ki kell lépnünk az elavult bürokratizmusból, kezünkbe kell vennünk a munka szervezését és irányítását, át kell szerveznünk magunkat *mozgékony, missziói népegyházzá* s belehelyezve bizalmunkat a hitből fakadó szeretet hatalmának organizált és fölszerelt felszabadításába, az ú. n. *belmisszióra* eddig hullatott kegyes alamizsnánkat egyik legnagyobb és legfontosabb költségvetési tételünkkel téve, meg kell mutatnunk, hogy egy tizedrészével annak a pénznek, amellyel egyházi szempontból sokszor harmadlagos értékű intézményeket tengetünk, tízszeres lelki tőkét tehetünk százszorta gyümölcsözőbbé Krisztus ügyének szolgálataiban.

Iskola

A debreceni református leányközépskola értesítője.

A napokban jelent meg a református leányközépskola ezévi értesítője. A megszokott rovatokból érdekesen bontakozik ki e méltán nagyhírű intézményünk múltjának és jelenének képe. Amint az „Iskolánk múltja“ című fejezet elmondja, az intézet száz éves múlttra tekinthet vissza. A kezdetben négy osztályú iskola hamarosan nyolc osztályúvá fejlődik, ahová a vidék is szívesen küldi gyermekeit. Dóczy Gedeon kiváló igazgatása alatt pedig országos fogalomná vált a „Dóczy“ s ezt a jó híret megtartotta, sőt fokozta jelenlegi igazgatójának, Konez Aurélnának minden tekintetben rátermett volta és nagy buzgótsága. Most, az új leányiskolai tanterv életbelépésével újabb fejlődés előtt áll az intézet. Ezt a fejlődést fogja szolgálni az a nagyarányú építkezés, melynek előkészületei már folyamatban vannak. A jövő tanévben minden valószínűség szerint új épületében fogja a Dóczy, régi hírnevéhez méltó új korszakát megkezdeni. Ez a fejlesztés elsőrendű kötelessége nemcsak a debreceni egyháznak, de az iskola minden fenn tartójának, így magának Debrecen városának is; az egyházkerület remélhetően szintén ki fogja venni a maga részét e nemes építő munkában. Hiszen a Dóczy növendékei jórészt Debrecen és a tiszántúli egyházkerület gyermekei.

Az intézetben ezidén 21 tanár működött, míg a növendékek száma ötszázon felül volt. Látható ebből, hogy az iskola egyike az ország legnépesebb középsiskoláinak. Részletes beszámolót ad az Értesítő az iskola minden munkájáról. Jóleső örömmel lapoztuk a hazafias nevelésről szóló szép sorokat; nemkülönben az iskolai kirándulások be-

számolóját. E kirándulásokon igen sok szegénysorsú tanuló is részt vehetett az iskolai segélyalapok jóvoltából. Általában, bár ez az iskola olcsóbb, mint a hasonló állami intézetek (Internátusában a havi ellátási díj 1 millió K, míg az állami internátusokban 1 millió 600,000 K), mégis igen sok kedvezményt tud nyújtani növendékeinek. Maga a fenntartó egyház 68 millió K tandíjsegélyben részesítette őket. Internátusa, Konez Aurélné szerető gondosságára bízva, a legkeresettebb ilyenmű intézményeink között. Bár száz növendék részére rendeztetett be, mégis 117 növendék vétetett fel s helyszüke miatt seregesen kellett a jelentkezőket elutasítani. Az egész fizető helyek mellett nagy számmal vannak kedvezményes (havi 600 és 800,000 K-ás) helyek is, melyeket jó magaviseletű és előmenetelű növendékek nyerhetnek el. Kimutatást ad az Értesítő a növendékek előmeneteléről is, ami nemcsak megnyugtató, de igen kiválónak látszik. Végül az *Öltözködési szabályok* adnak a szülőknek irányítást arra, hogy az intézetbe járó leányaikat hogyan öltöztessék. E szabályokra valóban szükség volt már. A magyar társadalmat kell valahonnan e tekintetben irányítani, nehogy az erkölcs legyen a divathóbort áldoztávé. Ezen irányításra pedig éppen leánynevelő intézeteink vannak hivatva. Hiszen innen kerülnek majd ki azok a nők, akik nem is sokára vezető szerepeket fognak játszani társadalmunkban!

*

Értesítő a hajduböszörményi református polgári leányiskola 1925—26. tanévi működéséről. — Szerkesztette: H. Fekete Péter igazgató. Jubileumi esztendő lehetett volna ez a most véget ért a hajduböszörményi polgári leányiskolának, mely ugyanis 1901 őszén kezdvén működését, mostanig éppen huszonöt évet töltött el áldásos munkában. Nagyon érdekes és tanulságos az intézet buzgó igazgatója által az értesítő elején közölt kimutatás, amelyből megtudjuk, hogy az első esztendőben összesen 56 tanítványa volt az iskolának, a mostani huszonötödikben pedig 160, vagyis a növendékek száma megháromszorozódott. A növekedés a negyedszázad alatt csaknem teljesen egyenletesnek mondható s kisebb kitérésektől eltekintve csak egyetlen esztendő van, amelynek létszáma kéri az előtte és utána levő évekéitől. Ez az 1916—17. háborús esztendő, amikor 216 volt a tanítványok száma. Az intézetben az igazgatón kívül négy rendes tanerő működik és négy óraadó. A tanulók száma legnagyobb az első osztályban, míg a felsőbb osztályok közt körülbelül egyenlően oszlik meg. A tanulók előmenetelére igen kedvező képet mutat az iskola tanító munkájáról. Általában fejlődésre hivatott, hivatását nemesen betöltő intézet ez, melyben a jó rend és szigorú ellenőrzés minden vonalon biztosítottnak látszik, még a tanerők esetleges mulasztásaival szemben is. Az értesítő ugyanis a többek közt azt is feltünteti, hogy az egyes tanerők közül ki hány órát mulasztott s ebből lányat betegség miatt. Úgy, amint ezt a tanulóknál szokták. A kemény igazgató még önmagáról is közhírré teszi, hogy az év folyamán hat órát elmulasztott, s nem is betegség okából. Bizonyára azonban igen fontos és az intézet érdekében teljesített hivatalos munka

végzése miatt, mert az értesítőtől megtudjuk azt is, amiről különben egyéb úton is van tudomásunk, hogy az igazgató minden feladatát mintaszerűen s a felsőbbiségek teljes elismerésének kiérdemlésével végzi, s hogy ugyanő más megtisztelő megbízásokban is részesült.

Külföld

A lengyel protestantizmusról nemrég hiteles lengyel forrásból a következő érdekes statisztikai adatokat olvastuk: Apró szektákról nem szólva, a lengyel köztársaságban jelenleg a következő négyféle protestáns egyházi szervezet él: 1. a németnyelvű lutheránus egyház körülbelül négyszázezer taggal, a varsói consistorium fennhatósága alatt; 2. a lengyelnyelvű református egyház kb. húszezer taggal, a varsói és a vilnai consistoriumok fennhatósága alatt; 3. a régi porosz terület uniált protestáns németnyelvű egyháza kb. ötszázezer taggal, a poseni generális consistorium fennhatósága alatt; 4. a galíciai lutheránus és református német egyház, amelynek főhatósága Stanislauban van, kb. harmincezer taggal. Eképen az összes lengyelországi protestánsok száma 950,000-re megy, ami azt jelenti, hogy a lakosságnak mindössze 35 %-a protestáns, akik túlnyomóan német anyanyelvűek s hitük és fajiságuk miatt jelenleg a nemzeti és vallási gyűlölettel egyszerre szított honfitársai többsége részéről sok bántalomnak cél-*tablái. ri.*

A római kuria és a fascista olasz állam közti közeledés most már odáig ment, hogy egy május végéről származó s a Germaniában megjelent, eléggé megbízhatónak látszó hír szerint legközelebb Rocco igazságügyminiszter és a vatikáni államtitkárság között közvetlen megbeszélések indultak meg az úgynevezett római kérdés megoldása érdekében. Egy bécsi levelező pedig azt is tudni véli már, hogy Mussolini kész a pápának egy, a vatikáni kerteknél kezdődő és egész Civitavecchia-ig nyúló meglehetősen széles területsávot átengedni, úgyhogy a pápának a tengerhez való szabad lejárása biztosítva legyen. Tehát ime a Mussolini római álomcsászársága, mint már annyiszor a történelemben, megint a Szent Péter székevel fog össze hatalom- és hódításvágya kielégítésére. Minden különösebb jóstehetség nélkül, pusztán az eddigi történelmi példák megfontolásával állíthatjuk, hogy ennek most sem lesz más vége, mint vagy a IV. Henrik Canossája, vagy a VIII. Bonifácus Anagnija — legvalószínűbben egymásután mindakettő.

A francia orthodox református egyház (Union des Eglises Réformées Evangéliques) június hó 15—17. napjain tartotta rendes évi zsinatát Annanayban. Határozatai közül nevezetesebbek a következők: Kimondotta a legnagyobb erőfeszítések elkövetését a végre, hogy a lelkipásztoroknak a francia frank esése következtében előállott valódi nyomorán, ha nagyon szerény mértékkel is, mielőbb segíthessenek. — Kimondotta a választó jogosult-

sággal bíró női egyháztagok presbiterré választásának a lehetőségét azon föltétellel, hogy a női presbiterek száma nem haladhatja meg a presbitérium összes törvényszerű tagjai számának egyharmadát és hogy a férfi presbiterek feleségei, nőtestvérei, női le- és felmenői azokkal egyidejűleg nem lehetnek presbiterekké. Az egyháztagok illetőleg csak névleges reformátusok egyre ijesztebb arányokban jelentkező szétszóródására tekintettel elrendelte az összes ismert református személyeknek paróchiánkénti nyilvántartását s e nyilvántartásoknak a különböző belmissziói és evangélizációs munkák számára, amelyek legnagyobb részben épen a szétszórt lelkek összegyűjtésével és megnyerésével foglalkoznak, rendelkezésre bocsátását. — Nagyon szomorú, hogy ez az egyház, pásztorai és egyéb munkásai nagy részének a szó szoros értelmében önfeláldozó erőfeszítése mellett is sok egyéb nehézségen kívül állandó anyagi nyomorúsággal küzd, — még most, a rossz francia frank idején is a zsinat záró napjáig több, mint 46,000 frank volt a deficit! *ri.*

Irodalom

Mennyei nászdal cím alatt adott ki Révész Imre húsz esketési beszédet a Sylvester-nyomdánál készült csinos könyvecskében. A beszédeknek nagyobb része nevezetes emberek gyermekeinek, sőt nevezetes embereknek esküvőjén hangzott el s már ezért is méltán figyelmet kelt. Ám a beszédek olvasása közben senki sem fogja a kötet végén levő kimutatásban keresgélni, hogy kinek a házassága megáldására készült az éppen olvasott beszéd. Mert nem ér rá az olvasó az alkalommal foglalkozni, mely a beszédet szülte, hanem magának a beszédnek az értékei fogják lekötöni a figyelmét. Nekem például, aki a névszerint felsorolt párok csaknem mindegyikét ismerem, a kötet átolvasása közben egyszer sem jutott eszembe feltenni a kérdést, hogy hát ez a beszéd melyikőjüknek szólt s a végén az volt az érzésem, hogy a Páris helyzetében alighanem olyan versenyzőnek adnám az almát, amelyik semmit sem ígért. „Ahol mindig süt a nap” a címe ennek a kis beszédnek, amelyiknél nincs névvel kitüntetve a nevezetes alkalom, s amelyikre a kis könyv elolvasása után azonnal mégis visszatértem. Másnak, lehet, más fog jobban tetszeni, — s én bizonyára nem fogok senkivel vitát kezdeni, mert az egyformán szépek közt a legszebbnek tartottat kiválasztani tisztán az egyéni ízlés dolga. Ezt a Mennyei nászdal a lelkészek mintának, mások gyönyörűségül és okulásul olvasgassák minél többen. (nb.)

Irodalmi jelentés. Szeretettel hozom tudomására mindazoknak, akik *Oh, szép ifjuságom* című verseskönyvem a tavalyi ORLE gyűlésen vagy időközben gyűjtőíven megrendelni szívesek voltak, hogy könyvem sok nyomdai és egyéb akadályok után végre elkészült és annak expedálását már meg is kezdettem. Kérem szíves megrendelőimet, hogy a címükre utánvétellel vagy a megrendelés egyéb módja szerint küldendő könyvemet elfogadni kegyeskedjenek. Könyvem 160 oldalnyi terjedelem-

mel, pazar kiállításban a békéscsabai Tevan nyomdában készült, címlapját Haranghy Jenő festőművész háromszinnyomatú rajza ékesíti. Ára füzve 30.000 korona. A kötött példányoké 80.000 korona. Bolti ára jóval magasabb lesz. Egyideig még megrendelhető nálam levelezőlap útján. Kintlevő gyűjtőíveim beküldését szeretettel kérem. Debrecen, (Kossuth-u. 75. sz.) 1926. évi július 5. *Baja Mihály*, ref. lelkész.

Két püspök írja a bevezetőtanulmányt a Haslings-féle gyermekistentiszteleti beszédek *második* és *harmadik* kötetéhez, melyek szeptember havában, a tanév elején egyszerre jelennek meg a Sylvester nyomdai műintézet kiadásában. Az *Isten ígéje a gyermek lelkében* könyvsorozat első kötetét nagy dícsérettel köszöntötte, mint hézagpótló vállalkozást az egész magyar protestánsizmus. A következő köteteket is legmelegebben ajánljuk lelkészek, tanítók és általában minden nevelő munkával foglalkozónak a figyelmébe. A második kötetet *Tildy Zoltán*, a harmadikat *Halmi János dr.* ülteti át magyarba. A második kötethez *Ravasz László*, a harmadikhoz *Kapi Béla* püspök írnak bevezető tanulmányt. A két kötetet azok, akik magukat augusztus 10-ig előjegyzik, 75.000 koronáért kapják a bolti 100.000 korona helyett. Az első kötet *A mintakép*, melyet *Incze Gábor* dolgozott át és amely *Csikész Sándor* eszméltető tanulmányát tartalmazza *A magyar falusi gyermekistentisztelet-ről*, pár példányban még kapható a Sylvester kiadásában Tahitófaluiban, vagy a budapesti Bethlen Gábor könyvkereskedésben füzve 50.000, díszes egészsvászon aranyozott kötetben 75.000 koronáért.

Kisari ünnepnap.

1926 július 4.

Aldott nap, boldogságos órák! Szemeknek összecsillanása, szíveknek összedobbanása, lelkeknek összeölelkezése: legyen áldott érte az Úrnak neve!

Az ünnepély nem is hármás, de négyszeres volt: amint sorra veszem.

I. Templomszenteléssel összekapcsolt generális vizitáció. Méltó befejezése volt ez a szatmári egyházmegyében június hónapban megejtett püspöki egyházlátogatásnak; s hogy kinőtte magát a tiszaparti kis falu határán túl, hogy a szatmári egyházmegyén kívül a testvér beregi egyházmegyének is ünnepévé lett, hogy a politikai hatóságok s a társadalmi osztályok egymással versenyezve vonultak fel osztozni benne, részt kérni belőle, bizonyosága, hogy a nyája felett atyai gonddal örökös első pásztor iránt, csak a közelmúltban fellobbanó nagy rajongás, nem szalmaláng volt, hanem öröklűz, melynek a fénye messze jövőre világít s a melegsége sok mesterségesen szított hidegségnek véget vet!

A Püspök úr kíséretével június 3-ikán este érkezett Penyige vasútállomásra, hol a szatmári egyházmegye esperese, Kisar község előljárósága, a penyigei gyülekezet apraja-nagyja fogadták,

úgyhogy ez a tisztán családiasnak szánt bevonulás élén a kisari lovasbandériummal, valóságos diadalmenetté vált; a kíséret hovatovább nőtt, a fehérgyarmati járás népszerű képviselője is csatlakozott hozzá. Este a lelkész hajléka biztosította mindazt, ami a testnek kell és kívánatos; s a presbiteriummal folytatott megbeszélések, vezéri útmutatások, atyai tanácsok és intelmek után, ki-ki nyugovóra tért.

Már a kora reggeli órákban a különben forgalmi útvonalon kívül eső, kicsiny helység csendjét kocsik robogása, szekerek zörgése verte fel; s szünni nem akaró hosszú sorokban vonult fel Szatmár és Bereg nem éppen közeli szomszédközségeinek egyházi és polgári vezetősége, s érdeklődő közönsége.

A gyönyörűen megújított templom hófehér színével, az új orgona bűgő hangjával, — az áldozatkészség fénylő bizonyosságai a szent edények: a megszámlálhatatlan hívek arcáról lesugárzózták eme vallástételt: Bizony e hely Istennek háza, a mennyország kapuja.

A felavató ima és beszéd (Máté XVI.: 26.) a Püspök úr ajkairól építő mesterekké avatta a szent népet, a királyi papságot, kik a Szentléleknek templomát önmagukban — e látható templom épségének és szépségének mintájára megépíteni, nagy elhatározásokkal vonultak kifelé: a püspök buzgó szeretetből fakadó áldásával.

II. A szép renddel kivonuló sokaság azonnal a templom keleti végén helyezkedett el, a megyeri csendőriskola dísz-szakasza s a helyi levante-csapat beölelésével, hogy az utca fronti-falba illesztett hősök emléktáblájának leleplezésén részt vegyen,

Ezről az ünnepségről írni fáj, Könnyekbe fült az „Isten áldd meg a magyart“, szívhez szóló beszédet tartott a főhelyre felvonult árvák könnye, özvegyek sóhaja. Fénylő delelőn trónolt a nap s bús borongás ülte a lelkeket, — a könnyeknek ezt a harmatát nem szívja fel a napsugár, ez a sóhaj bele dissonál a legharmónikusabb hazafias énekünkbe is. Am hadd emésszen e sóhaj, hadd keserítse italunkat e könny: ezek ihletik meg a nép, a nemzet fájdalmanak szószólóit, — mint itt Görömbey Péter nagykallói lelkész —, hogy tanítsanak hőseinket megtisztelni, örökségünket visszakövetelni s megépíteni a nagy romlás után az ezeréves hazát. Egyik kezünkben karddal, a másikban bibliával.

Mikor lehullt a díszes emlékműről a lepel, a helyi lelkész leánykája, Kiss Annauska édesatyjának és a Püspök úrnak erős karjaik által felemeltetve, megkoszorúzta azt „Nyugodjatok Ti hős fiak, — dülő csaták után!“

III. Ezután egy nem is egyházi vonatkozású — műsorba nem is illesztett ünnepélyre kaptunk mindannyian írásos meghívót. Kisar és Nagyar községek képviselőtestülete e gazdag alkalmat használta fel, hogy szeretetét tettekben bizonyító nemzetgyűlési képviselőjének átadja díszpolgári oklevelét.

Dr. Gaál Endre különösen az utóbbi években egyházi vonatkozásokban is annyira hűnek bizonyította magát, hogy a legnagyobb örömmel sietünk a községházára, résztvenni az ő ünnepeltetésében.

A majdnem 200 terítékes közebedről meg sem emlékeztem, ha az csupán a testnek, s annak javára szereztetett volna. De a közebed voltaképpen csak keretül szolgált; ünnepély volt az is, folytatása az emelkedett, a megtisztult, a megszentelt érzésektől telített nap gyönyörűségesen folyó szindarabjának, az ott elhangzott számos tartalmas és lelkes köszöntő által. A Püspök urat azonban a köteleesség már az ebéd előtt elrabolta tőlünk, — dr. Gaál, Görömbey és Futo titkár kíséretében kocsira szállt s a gyülekezeti halás szívének köszönetétől, s mindannyiunk áldásától kísérvé, — indult vissza Debrecenbe.

IV. Nemsokára megkondult a harang, ismét megnyiták a szent falak kapui s megkezdődött az ünnepély utolsó aktusa, a leánykálvineumi délután. Az eszmének régi, fáradhatatlan bajnokai zörgették meg a szívek ablakát néha lágyan, mint a csendes eső veresése, majd mint a futó zápor mossa, ismét, mint a vihar paskolása! Vajha, amint a szívünkbe vettük, a lelkünkre öleltük, mindazt, ami lelkeik hírjairól felénk szállt, úgy vennék ölelő karjaink közé egy-egy elhagyatott árvát, vajha ne lennének még mindig süket fülek, vajha egész felszínében megmozdulna az alvó Bethesda-tó, vajha megelevenednék a puszta, melybe mint soha el nem nemülő harangszó zeng a Kiss Ferenc igéje — s csendül a Varga Ferenc imáséneke. Még Boda Ferenc szavalaról kell elismeréssel megemlékezni, s a Révész Imre ünnepi beszédéről, mely a Máté ev. V.: 13-an épült fel, a sóatlan keresztyén életről, a megízeltlenült keresztyén gyülekezetről rajzolt képet: levért, lesújtott vele, hogy felemelhessen és a vigyázás örök kösziklájára, az evangéliumra állítson; hogy megőrizzük éltünk savát, lelkünk ízét!

A napot a magyar nép ősi szokása szerint, zenés-lánkos vigalmú éjszaka követte; csak az a sajnós, hogy az egyház égése alatt! Mindazok számára, kik ebben az egy dologban nem vagyunk egyvéleményen, továbbadom pár szóban a Révész Imre ünnepi beszédének vonatkozó részét: „A vígasság az életnek a cukra, — de úgy-e, bármily kellemes a cukor édessége, — tagadhatatlan, hogy nem a cukor, hanem a „só“ a fontosabb, s az egyedül nélkülözhetetlen. A sóban konzerválás ereje lakik, a cukorban erjedés csirái tanyáznak“.

A nagy napot részletesen meg akartam rögzíteni — talán sikerült, talán nem. Csak még egyet: A méh virágról-virágra száll, s míg gyűjtögeti mézét, megrabolja a virágot, de ugyanakkor meg is termékenyíti. Melyik a boldogabb, a méh-e, vagy a virág, s melyik az áldottabb? Boldog... áldott mindakettő!

Legyenek Ők — kik e napon közöttünk pásztorkodtak — legyenek mind méztől meggazdagult méhek, — s legyünk, maradjunk mi mindannyian

megtermékenyült virágok. Az aratás közel, — hadd vigadjon a vető s az arató.
Nábrád. Tóth Sándor.

Különfélék

Dr. Baltazár Dezső püspök Hódmezővásárhelyen a tanítók országos egyesületének közgyűlésén megjelent s istentiszteletet tartott. Az országos (— nem csak református —) tanító-egyesület nagy számmal megjelent tagjai lelkesen ünnepelték a tanítók ismert jó barátját és patronusát.

Az erdélyi református egyházkerület június hó 19—20. napjain tartotta püspökbeiktató közgyűlését, amelynek legfontosabb tárgyán kívül nevezetesebb eseményei voltak még: Vásárhelyi Janos kolozsvári esperes-lelkipásztornak, az új püspökkel körülbelül egyidős erdélyi lelkészgeneráció egyik legértékesebb tagjának, a kitünő ígéhirdetőnek egyházkerületi lelkészi főjegyzővé választása; dr. Gönczy Lajosnak, a rendkívüli képzettségű és komolyságú dési lelkipásztornak (aki szintén abból a nemzedékből való) a kolozsvári theologiai fakultás újonnan szervezett philosophiai-paedagogiai tanszékére meghívása; az erdélyi református közalap megalapítása, 50 bani lélekszám szerinti járulékkal. — A közgyűlésen az amerikai presbiterianusok képviselőjében megjelent a nálunk Magyarországon is több zör megfordult agg Beach Sylvester; a magyarországi református egyház részéről ellenben — nem tudjuk, mely okból — senki.

A debreceni református főgimnázium 1896-ban és 1901-ben végzett növendékei július 6-án tartották 30, illetőleg 25 éves találkozójukat. A régi iskolatársak szép számmal jelentek meg erre az alkalomra még a megszállott területről is. Délelőtti istentisztelet volt az Oratóriumban, hol dr. Erdős Károly lelkészkepzőintézeti igazgató imádkozott. — Istentisztelet után a találkozásra összejöttek a kollégium dísztermébe vonultak. Az Isten tegye rájuk nézve szorossá a barátság és emlékezés kötelét, melyet sem az idő, se a távollét ne szakítson széjjel.

A kolozsvári felsőleányiskolának új épületet emelnek. Tizenkét tanterem, két szertár, torna- és rajzterem, igazgatói és tanári szoba, meg minden egyéb szükséges lesz benne. Az épület két emeletes lesz és olyannak készül, hogy nemcsak a célnak hanem a külső szépség kívánságainak is mindenben megfelelő legyen. — Az összes költségeknek egyharmadrészét a kolozsvári református egyházközség viseli, egyharmadrészét részben az intézet költségvetésének terhére, részint egyéb meglévő vagyoni erőkből teljesítik, míg a harmadik harmadrész közadakozás útján gyűl össze. Sub pondere crescit palma. Vagy hogy erdélyi testvéreinkben mindig is több volt a tenni merés? Mi a hasonlíthatatlanul nagyobb anyagi erőnkkel és korlát nélküli szabadságunkkal csak álmodozunk és sóhajtozunk a debreceni felsőleányiskola multhatatlanul szükséges új épületéről.

Papnék szövetsége. Dr. Ravasz László püspök felesége értekezletre hívta össze a hó elején a budapesti papnékat a papnék szövetségének megalkotása céljából. Az értekezlet elhatározta, hogy a szövetség formális megalakítását az ősszel eszközli.

Ötéves találkozó a Dóczi-ban. Megható és kedves találkozásra jöttek össze június hó 26-án a Dóczi-intézetben a tanítónőképző 1921-ben végzett növendékei. Harminckettől 16-an jöttek el, névszerint: dr. Csajághi-Sebestyén Györgyné Behringer Olga gyermekével, dr. Szabó Lajosné Varga Ilona gyermekével, dr. Vámos Ernőné Szabó Erzsébet, dr. Húse Sándorné Márkus Rózsika, Kovács Lászlóné Miskolczi Anna, Nánási Klára, Kardos Irén, Dedinszky Erzsébet, Géder Rózsa, Fekete Anna, Törő Kata, Nagy Ilona, Baracsi Mária, Valády Irén, Varga Anna, Kaszonyi Ilona. A megjelentek a tanárkarral együtt először istentiszteletre gyülekeztek, melyet volt vallásánáruk, Szele Miklós tartott. Azután Valády Irén szép beszéddel, Géder Rózsa saját költeményével üdvözölte a tanárkart, melynek nevében dr. Papp Ferenc igazgató válaszolt keresetlen, szívig ható szavakkal a volt növendékeknek, kiket e szép alkalomra nemcsak az egymás, hanem a nagy hírű iskola iránti szeretet is hozott össze. A megjelentek, tanáraik társaságában, meleg hangulatban töltötték el a napot.

Szele Miklós.

Fegyverneken már régebben mozgalom indult meg a református egyház anyasítása érdekében. A református egyháztagok száma mintegy ezerre megy. Most, hogy a báró Baldácsy-alapítvány ötvenéves jubileuma lesz, ez örömmünnepre azzal tesz szép koronát az alapítvány intézősége, hogy templomépítésre 10,000 aranykoronát szavazott meg. Nagyobb összeget adományoz erre a célra Fegyvernek politikai község is. Ugyancsak a báró Baldácsy-alapítvány a lelkészi fizetéshez is hozzájárult 10 évig, évi 800 aranykoronával.

Napközi otthon Sárretudvariban. A magyar falvak közül Sárretudvari, biharmegyei község volt az első, ahol 5 évvel ezelőtt Nagy Ferenc református lelkész kezdeményezésére megalakult a szegény gyermekek számára a napközi otthon. Ez esztendőben a nőegylet újból megnyitotta ez otthont, amely a magyar falvak életében jól bevált és szeretett intézmény lett. E napközi otthonban ez évben 53 szegény gyermek részesül teljes ellátásban és a mezőn dolgozó szülők távollétében nemcsak jó ellátást, hanem gondos felügyeletet is kapnak a gyermekek. A nőegyletet e nemes munkájában segíti a falu áldozatrakész lakossága.

Cserkész zászlóavatás. Július hó 4-én d. e. az istentisztelet keretében tartotta a 190. sz. Egyetértés cserkészcsapat ünnepélyes zászlóavatását. Említésre érdemes, hogy ez a cserkészcsapat a legelső, mely a szervezett munkásság fiaiból alakult. Ők ébredtek legelőször tudatára annak, hogy Isten és haza eszménye nélkül az emberi élet üres és céltalan. A zászló megáldását Baja Mihály lelképásztor végezte. Az Úr adjon nekik erőt fogadalmuk megtartására, hogy mocskotalanul őrizhessék meg zászlójuk tisztaságát.

A Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség középiskolás tagjai részére július hó 7-10-ig Debrecenben konferenciát rendez részint az Oratóriumban, részint a Nagyerdőn. A vidéki diákok a kollégiumban nyernek elszállásolást és étkezést. A komoly, értékes előadásoknak egész sora kerül megvitatásra, melyek az ifjú lelkekre csak jótékonyan hathatnak. A konferencia vezetősége különben kirándulást tervez a Pallagra és a Hortobágyra

is. Adja az Isten, hogy minél többen hallják meg a hívogató szót.

A Bethánia-egylet augusztus 19-én, 20-án és 21-én tartja tiszántúli konferenciáját Nyíregyházán. Részletes program kidolgozás alatt van.

Az idei vitéz-avatáson több református lelkészt avattak vitézzé, így Jávor János séllyei lelkészt, volt táborigazgató lelkészt, valamint Bogár János budapesti segédlelkészt és Balla János s.-lelkészt.

Az Országos Református Lelkész Egyesület által rendezendő konferencia augusztus hó 26-30. napjain lesz Hajduböszörményben. Augusztus hó 26., 27., 28. napjain konferencia és evangelizációs összejövetelek. Augusztus 29-én ünnepélyes hálaadó istentisztelet. Augusztus 30-án közgyűlés. Aug. 31-én kirándulás délelőtt a Hortobágyra, délután Debrecenbe. Szeptember 1-én a Leánykálvineum avatása Nyíregyházán. Ezekre az alkalmakra az ORLE. elnöksége szeretettel hívja meg az Egyesület tagjait.

Július 3-án volt az 1906-ban képesítőzött tanítók 20 éves találkozója. Az egykori iskolatársak szép számmal jeleltek meg. Délelőtt az Oratóriumban istentiszteleten vettek részt, majd megtekintették az egyetemet. A találkozó résztvevők felújítva a régi múltat, a legszebb emlékekkel távoztak.

Az amaci református egyház július 4-én Bodor Jenő lelképásztor beiktatása alkalmával kapcsolatban tartotta a harangavatási ünnepét is.

Moszkvában a rendőrség nagyszabású razziaát tartott, mely alkalommal az uccákon és a kapuk alatt 11,600 gyermeket találtak teljesen lerongyolódva, hajléktalanul. Ezeket is méltán lehet sorozni azoknak a sorába, akik a „nép boldogító“ eszméknek lettek az áldozatai.

A kaposvári református egyház presbitériuma elrendelte a templomnak egész napon át való nyitvatartását, hogy az istentisztelet óráin kívül, bármikor mindenki bemehessen oda imádkozni.

Budapestre utazó lelkészek és más egyházi férfiak előnyös elhelyezést kaphatnak a Magyar Ev. Ker. Diákszövetség diákothonában, a Diákok Házában, VII., Hársfa-u. 59/b (Király-utca sarok). Tanácsos értesítést előre küldeni.

A debreceni református egyház pályázatot hirdet egy rendes fitanítói állásra. Fizetése, lakbéré törvény szerint. Kötelessége egy, esetleg több osztály vezetése a tiszántúli egyházkerület tanterve szerint. Pályázók okmányaikkal (oklevél, nem református képzőkben végzeteknél vallástani képesítő, keresztlevel, összes és esperesileg megerősített működési, kommun alatti magatartást igazoló, legújabb keletű orvosi bizonyítvány) felszerelt kérvényeiket Molnár Ferenc lelkész, iskolaszéki elnökhöz e hirdetés megjelenésétől számított 10 nap alatt nyújtsák be. A megválasztott a debreceni református tanítók segély-egyletének kötelezett tagja. A kántorok helyettesítése — azok akadályoztatása esetén; valamint a belmissziói munkában való részvétel kötelező. Menekültek, B-listások előnyben. Az egyház költözködési költséget nem ad. Az okmányok visszaküldésére felbélyegzett és megcímezett boríték melléklendő. Az állás szeptember 1-ig elfoglalandó. A választás csak a miniszteri jóváhagyás után emelkedik jogerőssé.

Pályázati hirdetés.

A dunántúli református egyházkerület pápai nevelő-intézeténél az 1926—27. iskolai évre a következő állások lesznek betöltendők:

1. Egy magyar-német szakos tanítónőképző-intézeti rendes tanári állás;
2. egy ének-zene szakos tanítónőképző-intézeti rendes tanári állás;
3. egy magyar-német szakos polgári iskolai rendes tanári állás;
4. egy internátusi zongoratanító-nevelőnői állás.

Az első két helyen említett állásra megfelelő képesítéssel bíró tanárok és tanárnők, a polgári iskolai állásra csak tanárnő, a zongoratanítónői állásra legalább zenedei végzettségű zongoratanítónők pályázhatnak. A tanítónőképző intézeti állásokkal az állammal egyező fizetés és lakbér jár, a más, nyilvános tanintézetnél töltött évek beszámításával. A polgári iskolai tanerő javadalmazása szintén az állammal egyenlő. A zongoratanítónő évi fizetése teljes ellátáson kívül évi 800 pengő. A képzőhöz és polgárihoz megválasztandó tanerők kötelesek a Rendtartásban megállapított heti 20 tanórán szak tárgyaikat, esetleg más tárgyakat is tanítani és pedig szükség esetén a képzős tanárok a polgáriban és polgárihoz megválasztott a képzőben is. A polgári iskolai tanárnő köteles továbbá mint internátusi bentlakó nevelőnő az igazgatóság által megszabott teendőket elvégezni, ezért az internátusban teljes ellátást élvez a főhatóság által megállapított díj ellenében. A zongoratanítónő 24 órát köteles tanítani (esetleges többlet órákért külön díjat kap), köteles továbbá a nevelői munkában előírt módon részt venni. Mind a négy meghirdetett állásra csupán református tanerők pályázhatnak. A véglegesítés egy évi sikeres működés után történik meg. A dunántúli református egyházkerület főtiszteletű és nagyméltóságú elnökségéhez címzett kérvények augusztus hó 15-ig küldendők be Pápara az intézet igazgatóságához. Az állásokat 1926 szeptember hó 1-én kell elfoglalni.

Pápa, 1926 július 3.

Dr. Körös Endre s. k., Dr. Antal Géza s. k.,
igazgató. 1—2 püspök.

Pályázat rendes és helyettes tanári állásokra.

A hajduböszörményi református Bocskaý főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet nyugdíjazás és elhalálozás folytán megüresedett két rendes és egy helyettes tanári állásra. Pályázhatnak a rendes állásokra latin-német és történelem-földrajz, a helyettes állásra bármely nyelvi szakcsoportos okleveles, elsősorban református vallású tanárok, illetőleg tanárjelöltek. Javadalmuk a nem állami tanárokéval azonos. A főgimnázium igazgatótanácsához címzett és szabályszerűen felszerelt tervrajzok 1926 augusztus 7-ig a főgimnázium igazgatósága címére küldendők be. — B-listások előnyben. Az állások szeptember 1-én elfoglalandók. Hajduböszörmény, 1926 július 5.

Köblös Samu, Kálmán Lajos,
főgimn. igazgató. az ig. tanács elnöke.

Pályázati hirdetés.

A sárándi (Bihar m.) református egyház pályázatot hirdet egy rendes orgonista kántortanítói állásra. Fizetése háromszobás lakás sütőházzal, mellékhelyiségekkel, 437 □-öl udvarral s 582 □-öl házikerttel, kántori és tanítói szolgálatokért 13 kat. hold és 743 □-öl föld, ebből 3 kat. hold 930 □-öl rét; 38 □-öl káposztáskert; 10 mm. 80 kg. rozs, 30 mm. kemény tűzifa házhoz szállítva. Értékegység 26. Egyház fizeti a 40 %-ot = havi 625,000 koronát és államsegély. Kötelessége V—VI. vegyes osztály tanítása a tiszántúli egyházkerület tanterve szerint, összes kántori teendők végzése, énekkar alakítása, ismétlőiskolás fiúk oktatása a községtől kapott évi 100 a. koronáért, a házikert felének átalakítása gazdasági oktatás céljaira, belmissziói munkában segítés. Okmányokkal (diploma, keresztlevél, esperesileg megerősített működési, kömmün alatti magatartást igazoló, legújabb keletű orvosi, belmissziói szolgálati, külön képesítettségről szóló bizonyítványok, házasság-levél) felszerelt kérvények alantírt iskolaszéki elnökhöz augusztus 1-ig küldendők. Pályázók felszólításra kötelesek augusztus 1-én útiköltség megtérítése nélkül kántorpróbara jelentkezni. Költözködési költséget egyház nem ad. Menekültek, B-listások előnyben. Nagy Lajos, iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A sarkadi református presbitérium pályázatot hirdet nyugdíjazás folytán megüresedett kettő férfi tanítói állásra. Javadalom 10—10 kat. hold föld haszonélvezete. Egyiké 1000, másiké 600 kor. készpénz. Természetben lakás, vagy megfelelő lakbér. Államsegély. Egység 25. Földjavadalom október 1-től. Kötelessége: a kijelölt osztály, vagy osztályok tanítása és nevelése egyházkerületi tanterv szerint. Vasárnapi iskola vezetése. Belmissziói munkában segédkezés. Kántort akadályoztatása esetén helyettesíti. Ha a férfi tanítói állásokat itt működő tanítókkal töltenők be, azok helyére másik két tanítót választunk. Egyik nő is lehet. Javadalma, lakásbéré törvényszerű. Kötelességeik, mint a föld javadalmasoké. A nő kézi munkát tanít. Állások elfoglalása szeptember 1. Kérvényeket okmányolni. Pályázati határidő június hó 25. Sarkad, 1926 július 1. Balog Ambrus, lelkész.

Pályázati hirdetés.

Az Orsz. Református Lelkészegyesület a nyír-egyházi Leánykálvineum polgári iskolájában betöltendő tanárnői állásokra pályázatot hirdet. — Szervezetik egy igazgatónői állás az internátus s a polgári leányiskola egységes igazgatására, továbbá 1 számtan-mértan, természettan, természetrajz szakos, 2 magyar-történelem-földrajz, közgazdaságtan-szakos, 1 rajz-szépírási, torna, kézimunka szakos állás.

Kötelesség a polgári leányiskolában tanítás a

Kun József késműves és műköszörüs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

törvényes óraszámában s az internátusban nevelői munka a nap többi részében.

Javadalom: Készpénz a szolgálati idejének megfelelő fokozatú fizetés 70 %-a államsegélyből, teljes ellátás (ötszöri étkezés, bútorozott szoba, fűtés, világítás, mosás stb.). A rendes szünidők szabad használata.

Pályázóktól megkívánatik a német nyelvű beszédképesség, az öntudatos református lelkület és élet s a növendékeknek ilyen nevelésre való képesség és odaáldozás.

Pályázati kérvényeket a szükséges mellékletekkel és ajánló levelekkel 1926 július 20-ig Kiss Ferenc egyetemi tanár-elnökhöz Debrecen, Kálvintér 5., válaszbélyeggel ellátva kell küldeni.

Az állás folyó évi szeptember hó 1-én, illetve a veendő értesítés szerint elfoglalandó.

Az Igazgatótanács fenntartja a jogot, hogy meg nem felelő pályázás esetén az állásokat helyettesekkel töltsi be.

Debrecen, 1926 július 1.

Kiss Ferenc,
igazgatótanácsi elnök.

Dr. Baltazár Dezső,
az ORLE. elnöke.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENIVEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betöréses-lopás-, szállítmány- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

1:—52

Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháztagoknak a főtisztelítési és méltóságos egyházkerületi Elnökséggel történt megállapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

Debreczeni István
órasmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábggyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismeréssel és az 1925. Orsz. Kézművesipari Tárlat versenyén a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt áráért
Arjegy-zék eskülvétségvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,

Telefon: nappal 322.

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református ápolda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcso árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-U.9

VÁSZON—FEHÉRNEMŰ és KELENGYE szaküzlet.

ALAPÍTÁSI ÉV 1831.

1—4

KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SÁRJT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsebb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon
és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a megrendelések hasonló
ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előjárósága fiatal s.-lelkészünket, ki
ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy
mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy
papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból
értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok
szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta
ki. Ezért felkérem, sziveskedjék engemet lehetőleg postafordultával
értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e
egy szebb palástért. Még csak arra kérem, sziveskedjék figyelembe
venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes
ambícióju, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk
jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy
magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtánók, hogy
az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint
kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szives üdvözléssel: Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított
palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szereztek.

Fogadja szép munkájáért az előjáróság teljes elismerését.

Tisztelettel. Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem
és azzal meg vagyok elégedve.

Debrecen, 1909 apr. 24.

Hazafias tisztelettel: Erőss Lajos, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagyszerkedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó

összes vasárú

állandó nagy raktára.

Telefon 6.

MOST MEGJELENT könyvujdonságok:

Gyülvész István: Én vagyok az út . . .	K	18,000.—
Hastings: A mintakép	„	50,000.—
Heyns: Református dogmatika	„	175,000.—
Hegyaljai Kiss Géza: Lorántfy Zsuzsanna	„	35,000.—
Lévay Lajos: Egyházi beszédek	„	62,500.—
Makkai Sándor: Aratás	„	85,000.—
„ „ Öntudatos kálvinizmus	„	25,000.—
„ „ Megszólalnak a kövek	„	35,000.—
„ „ A halál mysteriuma	„	24,000.—
Musnai L.: Életnek beszéde	„	50,000.—
„ Az Újszövetség	„	65,000.—
„ A magyar biblia története	„	15,000.—
Porcsalmy Gyula: Boda Katalin	„	54,000.—
Ravasz László: Az ember életútjának felén	„	112,500.—
Révész Imre élete 1826—1881	„	100,000.—
„ Mennyei nász-dal	„	25,000.—
Stalker James: Fájdalek embere	„	77,000.—
Vásárhelyi J.: Bizonyágtétel	„	125,000.—
Victor Gabriella: A pataki vár gyöngye	„	65,000.—

UJDONSÁG! ♦♦♦♦♦ MOST JELENT MEG!

A leghasznosabb vizsgai jutalomkönyv

Méliusz Kis Könyvtára

vasárnapi olvasmányok gyűjteménye.

Szerkeszti: Uray Sándor, debreceni református lelkész.

1. szám. Uray S.: Tudod-e mit olvasol? K	5,000.—
2. „ — Nők az egyházban	6,000.—
3. „ — A keresztyén jellemről	6,000.—
4. „ Zih Sándorné: A láthatatlan Isten— Idegenben (két kis elbeszélés)	5,000.—
5. „ Amikor Nagy Péter uram nem ment el a gazdakörbe	4,000.—
6. „ Uray S.: Gonosz Pista börtöt tart	4,000.—
7. „ — Nagy Jóska tenyerest kapott	4,000.—
8. „ Fekete János: Életiskola	4,000.—
9. „ Solymosi József: Két világ	5,000.—
10. „ Makay Lajos: A pokol udvari szállítója	5,000.—

A 10 füzet együtt K 45,000.—

VIZSGALAPOK

kis- és nagyvonalas . . . . . 1 drb K 700.—

Az iskolai év befejeztének közeledésével
**iskolai jutalomkönyvek,
mesék és ifjúsági elbeszélések**
óriási választékban.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papír-, írószer- és
zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

♦ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expediálunk. ♦

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata.